

31 Ιανουαρίου, 1996

[ΠΙΚΗΣ, Π., ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ,
ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ/στές]

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Εφεσείοντες-Καθ' ων η Αίτηση,

v.

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΚΑΣΣΕΡΑ,

Εφεσίβλητου-Αιτητή,

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 1409).

-
- 5 *Εκπαιδευτικοί Υπάλληλοι — Διορισμοί — Διορισμός στη θέση Εκπαιδευτή Ξενοδοχειακών Σχολείων Μέσης, Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης — Ανάκληση του διορισμού από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Ε.Ε.Υ.), λόγω εσφαλμένης εκτίμησης των προσόντων του διορισθέντα — Ακύρωση της ανάκλησης από το πρωτόδικο Δικαστήριο — Επικύρωση της ανάκλησης από την Ολομέλεια για το λόγο ότι η απόφαση για το διορισμό στηρίχθηκε σε πλάνη αναφορικά με τα προσόντα του υποψηφίου και όχι σε λανθασμένη εκτίμησή τους.*
- 10 *Διοικητικό Δίκαιο — Πλάνη περί τα πράγματα — Εσφαλμένη εκτίμηση γεγονότων — Διάκριση μεταξύ πλάνης και εσφαλμένης εκτίμησης γεγονότων.*
- 15 *Διοικητικό Δίκαιο — Ανάκληση διοικητικών πράξεων — Εφαρμοστές αρχές — Πως κρίνεται το εύλογο του χρόνου για σκοπούς ανάκλησης διοικητικών πράξεων.*
- 20 *Μετά το διορισμό με δοκιμασία του αιτητή-εφεσίβλητου στην επίδικη θέση, η Ε.Ε.Υ., διαπίστωσε μετά από έρευνα, ότι το δίπλωμά του, που προήρχετο από το Πανεπιστήμιο της Βολογνα, δεν ήταν τίτλος ή πτυχίο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής, με αποτέλεσμα να ανακαλέσει το διορισμό του λόγω "εσφαλμένης εκτίμησης" γεγονότων. Σύμφωνα με τα γεγονότα η Ε.Ε.Υ., στην ουσία επλανήθη*
- 25 *ως προς τα προσόντα του εφεσίβλητου. Στην πλάνη συνέβαλε και*

ο ίδιος ο εφεσίβλητος με τα στοιχεία που προσκόμισε για το πτυχίο του ενώπιον της Ε.Ε.Υ.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση και αποφάνθηκε ότι δεν υπήρξε πλάνη αλλά εσφαλμένη εκτίμηση γεγονότων. 5

Η Ε.Ε.Υ. εφεσίβαλε την πρωτόδικη απόφαση για πλάνη ως προς τα προσόντα του εφεσίβλητου και επίσης για παραβίαση των προνοιών του Σχεδίου Υπηρεσίας.

10

Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποδέχτηκε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

1. Η μεταγενέστερη έρευνα της Ε.Ε.Υ. έφερε σε φως πλάνη, η οποία αποκάλυψε, ότι το δίπλωμα του εφεσίβλητου δεν ήταν τίτλος ή πτυχίο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής. Συνεπώς το βάθος στο οποίο στηρίχθηκε η απόφαση η οποία ανακλήθηκε ήταν ανύπαρκτο και απόφαση η οποία ανακλήθηκε παράνομη. 15

2. Η πλάνη ανάγεται στην ύπαρξη γεγονότων, όχι στη θεώρηση της αξίας και των επιπτώσεών τους. 20

3. Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία παράνομες διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν μέσα σε εύλογο χρόνο και οποτεδύποτε:- 25

(α) εφόσον το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον

(β) όπου ο ενδιαφερόμενος στήριξε την ανακαλούμενη πράξη σε δόλια ή απατηλή ενέργεια.

4. Το εύλογο του χρόνου για σκοπούς ανάκλησης συναρτάται με το χρονικό διάστημα που διαρρέει μεταξύ των δύο αποφάσεων καθώς και με τις συνθήκες και τα περιστατικά της υπόθεσης. 30

5. Στην παρούσα περίπτωση ο χρόνος που διέρρευσε μεταξύ των δύο αποφάσεων, κρίνεται υπό το πρίσμα του συνόλου των περιστατικών της υπόθεσης, εύλογος. 35

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η επίδικη διοικητική απόφαση (ανάκληση) επικυρώνεται στο σύνολό της βάσει του Άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος. 40

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Αποφάσεις Σ.τ.Ε. 453/68 (Ολομέλειας), 2006/61, 808/55,

5 Πορίσματα Νομολογίας του Σ.τ.Ε., 1929-1959,

Χατζηπαύλου ν. Α.Η.Κ. (1991) 3 Α.Α.Δ. 11,

10 *Hawaii Hotels Limited ν. Δημοκρατίας*, Υπόθ. Αρ. 273/94, ημερ.
29.12.1995.

Έφεση.

15 Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Δ. Δημητριάδη, Δ.) που δόθηκε την 1η Ιουλίου, 1991 (Προσφυγή 354/86), με την οποία ακυρώθηκε η ανάκληση του διορισμού του εφεσίβλητου στη θέση του Εκπαιδευτή Ξενοδοχειακών Σχολείων Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

20 *Ρ. Βραχίμη-Πετρίδου (κα)*, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα, για τους Εφεσίοντες.

Α. Ενταφιανός, για τον Εφεσίβλητο.

25 *Cur. adv. vult.*

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την Απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Γ.Μ. Πικής, Π.

30 ΠΙΚΗΣ, Π.: Την 3η Ιουλίου, 1984, ο εφεσίβλητος (αιτητής στην προσφυγή) διορίστηκε επί δοκιμασία στη θέση Εκπαιδευτή Ξενοδοχειακών Σχολείων Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, από 1η Σεπτεμβρίου, 1984, στη μισθοδοτική κλίμακα Α8-Α10.

35 Απαραίτητο προσόν για το διορισμό Εκπαιδευτή στην κλίμακα αυτή είναι η κατοχή "τίτλου/πτυχίου πανεπιστημίου/ ανωτάτης σχολής στην ειδικότητα που προορίζεται να διδάξει". Κλάδος του εφεσίβλητου ήταν οι Ξενοδοχειακές και Τουριστικές σπουδές. Η Ε.Ε.Υ. έκρινε, υπό το φως των στοιχείων που τέθηκαν ενώπιόν
40 της, ότι το Δίπλωμα στις Τουριστικές Σπουδές, που απένειμε στον εφεσίβλητο το Πανεπιστήμιο της Βολογνα (Ιταλίας), συνιστούσε πτυχίο ή τίτλο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής.

Σε μεταγενέστερο στάδιο, με αφορμή τις διεκδικήσεις άλλου

εκπαιδευτικού, κατόχου του ιδίου διπλώματος όπως και ο εφεσίβλητος, για την ένταξή του στη μισθοδοτική κλίμακα Α8-Α10, η Ε.Ε.Υ. προέβη σε έρευνα για τη διαπίστωση της υπόστασης του διπλώματος το οποίο κατείχε ο εφεσίβλητος. Στο πλαίσιο της έρευνας αυτής, συνελέγησαν στοιχεία από τις Ιταλικές Εκπαιδευτικές Αρχές, τα οποία κατέδειξαν ότι το δίπλωμα του εφεσίβλητου, που του παρείχε το Πανεπιστήμιο της Βολογνα, δεν ήταν τίτλος ή πτυχίο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής. Υπό το πρίσμα αυτής της διαπίστωσης, η Ε.Ε.Υ. ανακάλεσε, στις 7 Μαΐου, 1986, εξ υπαρχής την απόφαση της 3ης Ιουλίου, 1984. Προς μετριασμό των συνεπειών της ανακλητικής απόφασης, η Ε.Ε.Υ.:-

(α) διόρισε τον εφεσίβλητο αναδρομικά από 1η Σεπτεμβρίου, 1984, στη θέση του Εκπαιδευτή στη μισθοδοτική κλίμακα Α5-Α7, που δικαιολογούσαν τα προσόντα του· και

(β) δεν αξίωσε επιστροφή της διαφοράς στο μισθό που του καταβλήθηκε, για λόγους, όπως χαρακτηρίζονται, επιείκειας.

Στην απόφαση της Ε.Ε.Υ. της 2ας Απριλίου, 1986, που αποτέλεσε το βάθρο για τη λήψη της επίδικης απόφασης, αναφέρεται ότι η ανάκληση αποφασίστηκε λόγω της "εσφαλμένης εκτίμησης" των προσόντων του εφεσίβλητου.

Παρά το χαρακτηρισμό της διεργασίας για την ανάκληση του διορισμού του εφεσίβλητου ως αναγομένης σε "εσφαλμένη εκτίμηση", προκύπτει από τα γεγονότα που στοιχειοθετούν την απόφαση ότι αυτή οφείλεται στην κατάληξη του Σώματος ότι είχε πλανηθεί για την υπόσταση των προσόντων του εφεσίβλητου, πλάνη στην οποία συνέβαλε και ο ίδιος, με το χαρακτηρισμό του διπλώματός του ως πτυχίου "B.Sc. in Hotel and Tourism Economics", και με τα στοιχεία τα οποία προσκόμισε, που έτειναν να βεβαιώσουν τον ισχυρισμό αυτό - (πιστοποιητικό της Ιταλικής Πρεσβείας). Σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία κατέθεσε, ο κύκλος σπουδών για την απόκτηση του διπλώματος το οποίο κατείχε εμφανίζεται ως τετραετούς διάρκειας και το δίπλωμα που του απονεμήθηκε πανεπιστημιακού επιπέδου.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση, αφού διαπίστωσε ότι η πράξη διορισμού του αιτητή δεν ήταν παράνομη, αλλά νόμιμη. Η εσφαλμένη εκτίμηση υπαρκτών γεγονότων, όπως διαπιστώνεται, διακρίνεται από την πλάνη περί τα πράγματα, η οποία καθιστά απόφαση, η οποία βασίζεται στην πλάνη, παράνομη.

Οι εφεσεϊόντες προσβάλλουν την απόφαση του Δικαστηρίου ως εσφαλμένη. Αντίθετα με το συμπέρασμα του Δικαστηρίου, υποστήριξαν ότι η απόφαση για το διορισμό του εφεσίβλητου το 1984, ήταν παράνομη, γιατί:-

5

(α) στηρίχθηκε σε πλάνη ως προς την υπόσταση του διπλώματος του εφεσίβλητου και

10

(β) παραβίαζε τις πρόνοιες του Σχεδίου Υπηρεσίας, που ενέχουν το χαρακτηρισμό νομοθετήματος.

Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου υποστήριξε ότι η πρωτόδικη απόφαση είναι ορθή σε όλα της τα σημεία και κάλεσε το Δικαστήριο να απορρίψει την έφεση.

15

Στην απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου γίνεται αναφορά στην ειδοποιό διαφορά μεταξύ πλάνης περί τα πράγματα και εσφαλμένης εκτίμησης γεγονότων. Πλάνη υφίσταται, όπως διαπιστώνεται με αναφορά στη νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, "εν περιπτώσει εκδήλου ανυπαρξίας σαφώς και ανενδοιάστως προκυπτούσης, των πραγματικών δεδομένων, άτινα απετέλεσαν την προϋπόθεσιν της εκδόσεως αυτών". Διάφορος εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των ίδιων γεγονότων δε συνιστά πλάνη. Η πλάνη ανάγεται στην ύπαρξη των γεγονότων, όχι στη θεώρηση της αξίας και των επιπτώσεών τους. (Βλ. Αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας 453/68 (Ολομέλειας), 2006/61, 808/55 και Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959.)

30

Παρά το χαρακτηρισμό ο οποίος υιοθετείται - "επανεκτίμηση γεγονότων" - η ανακλητική απόφαση βασίζεται στη διαπίστωση ότι η Ε.Ε.Υ. πλανήθηκε ως προς τα προσόντα του εφεσίβλητου. Η πλάνη ήλθε σε φως από τη μεταγενέστερη έρευνα, η οποία αποκάλυψε ότι το δίπλωμα του εφεσίβλητου δεν ήταν τίτλος ή πτυχίο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής. Η απόφαση της Ε.Ε.Υ. δε στηρίχθηκε σε επανεκτίμηση των στοιχείων που είχε ενώπιόν της όταν λήφθηκε η απόφαση για το διορισμό του εφεσίβλητου. Το γεγονός το οποίο θεωρήθηκε ως υπαρκτό - ότι το δίπλωμα του εφεσίβλητου ήταν πανεπιστημιακός τίτλος - αποκαλύφθηκε ως ανυπόστατο, εύρημα το οποίο δικαιολογείται από τα νέα στοιχεία τα οποία συνελέγησαν από την Ε.Ε.Υ. Ο κύκλος των σπουδών του δεν ήταν τετραετούς διάρκειας, όπως έτειναν να καταδείξουν τα στοιχεία τα οποία ο ίδιος έθεσε ενώπιον του διορίζοντος Σώματος. Περαιτέρω, το δίπλωμα το οποίο κατείχε δε συνιστούσε τί-

40

λο ή πτυχίο πανεπιστημίου ή ανωτάτης σχολής. Συνεπώς, το βά-
θρο στο οποίο στηρίχθηκε η απόφαση η οποία ανακλήθηκε, ήταν
ανύπαρκτο. Προκύπτει, επίσης, ότι στην πλάνη της Ε.Ε.Υ. συνέ-
βαλε και ο ίδιος ο εφεσίβλητος, με τα στοιχεία που έθεσε ενώπιον
του Σώματος για την υπόσταση του διπλώματός του και τις πα- 5
ραστάσεις στις οποίες προέβη. Παρά ταύτα, η Ε.Ε.Υ. δεν απέδω-
σε σ' αυτό κακή πίστη ή πρόθεση για εξαπάτηση της Επιτροπής.

Ενόψει των ανωτέρω, προκύπτει ότι:-

(α) ο εφεσίβλητος δεν κατείχε τα προσόντα για διορισμό στη θέ-
ση Εκπαιδευτή στην κλίμακα Α8-Α10 και δε συνέτρεχαν οι
προϋποθέσεις που έθετε το Σχέδιο Υπηρεσίας για το διορι-
σμό του - (*Χατζηπαύλου ν. Α.Η.Κ.* (1991) 3 Α.Α.Δ. 11) και

(β) ο διορισμός του εφεσίβλητου ήταν το προϊόν πλάνης περί τα
πράγματα, η οποία άρθηκε με τη διαπίστωση των πραγματι-
κών γεγονότων ως προς την υπόσταση των προσόντων του.

Για τον καθένα από τους πιο πάνω λόγους, η απόφαση η 20
οποία ανακλήθηκε ήταν παράνομη.

Σε πρόσφατη απόφαση - *Hawaii Hotels Limited ν. Δημοκρα-
τίας*, (Υπόθεση Αρ. 273/94 - 29/12/1995 (πρωτόδικη, Πικής, Π.) -
εξηγούνται οι αρχές οι οποίες διέπουν την ανάκληση παράνομων 25
διοικητικών πράξεων, όπως διακρίνονται μέσα από τις απόφασεις
του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Συμβουλίου Επικρατείας της
Ελλάδας. Παράνομες διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν
μέσα σε εύλογο χρόνο και οποτεδήποτε:-

(α) εφόσον το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον και

(β) όπου η ανακαλούμενη πράξη στηρίχθηκε σε δόλια ή απα-
τηλή ενέργεια του ενδιαφερομένου.

Το εύλογο του χρόνου για σκοπούς ανάκλησης συναρτάται με
το χρονικό διάστημα το οποίο διαρρέει μεταξύ των δύο αποφάσε-
ων, καθώς και με τις συνθήκες και τα περιστατικά της υπόθεσης.

Στην προκείμενη περίπτωση, ο χρόνος ο οποίος διέρρευσε 40
μεταξύ των δύο αποφάσεων, κρινόμενος υπό το πρίσμα του συ-
νόλου των περιστατικών της υπόθεσης, περιλαμβανομένου και
του γεγονότος ότι η απόφαση λήφθηκε μέσα στα χρονικά πλαί-
σια της δοκιμαστικής περιόδου υπηρεσίας του εφεσίβλητου, κρι-

νεται εύλογος.

5 Η κατάληξη αυτή καθιστά μη αναγκαία τη διερεύνηση: πρώτο, της σημασίας των ανακριβών στοιχείων που έθεσε και των παραστάσεων στις οποίες προέβη ο εφεσίβλητος για τα προσόντα του και δεύτερο, κατά πόσο το δημόσιο συμφέρον επέβαλλε την ανάκληση της απόφασης, ανεξάρτητα από το χρονικό παράγοντα.

10 Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται, καθώς και η απόφαση για τα έξοδα.

15 Η επίδικη διοικητική απόφαση (ανάκληση) επικυρώνεται στο σύνολό της, βάσει του Άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.

Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται, καθώς και η απόφαση για τα έξοδα.

Η επίδικη διοικητική απόφαση (ανάκληση) επικυρώνεται στο σύνολό της, βάσει του Άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος.